

Ομιλία του Αρχιμανδρίτη π. Μεθοδίου Κρητικού στα Υπαπάντια 2025: «Σημείον Αντιλεγόμενον»

/ [Ενορίες](#)

Η 6η ημέρα των [ΥΠΑΠΑΝΤΙΩΝ](#) 2025 στον [Ιερό Ναό Αγίου Ελευθερίου οδού Αχαρνών](#) ξεκίνησε με Όρθρο και Θεία Λειτουργία επί τη μνήμη του Αγίου Φωτίου του Μεγάλου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Την Πέμπτη 6 Φεβρουαρίου 2025, κυριώνυμη ημέρα της εορτής, την Θεία Λειτουργία ετέλεσε ο π. Σπυρίδων Βίτσης, εφημέριος του Ιερού Ναού.

Στις 12:00 το μεσημέρι εψάλη Ιερά Παράκληση στον Άγιο Παρθένιο, Επίσκοπο Λαμψάκου, του οποίου η παρουσία και ευλογία είναι ακόμη αισθητή στον Ναό, αν και αποχώρησε το βράδυ της Τετάρτης μετά από την Αγρυπνία, ύστερα από τριήμερη φιλοξενία της αγίας κάρας του στον Ναό.

Στις 6:00 μ.μ. τελέστηκε ο Εσπερινός και Ιερά Παράκληση στην Υπεραγία Θεοτόκο την «Εγκυμονούσα» και διαβάστηκαν ευχές για τις επίτοκες γυναίκες.

Ακολούθησε στις 7:00 μ.μ. ομιλία από τον Πανοσιολογιώτατο Καθηγούμενο της Ιεράς Μονής Αναστάσιος Χριστού Πειραιώς, Αρχιμανδρίτη π. Μεθόδιο Κρητικό, με θέμα: «Σημείον Αντιλεγόμενον».

Παρακολουθήστε την ομιλία:

Προλογίζοντας την ομιλία ο Προϊστάμενος του Ναού, Αιδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος π. Θεμιστοκλής Χριστοδούλου, ανέφερε ότι για 2η χρονιά με την χάρη του Θεού και τις ευλογίες του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ του Β΄ τελούνται στην ενορία του Αγ. Ελευθερίου-οδού Αχαρνών τα ΥΠΑΠΑΝΤΙΑ, για να τιμούμε αυτή την μεγάλη

Δεσποτοθεομητορική εορτή, μιάς και σ' όλη την Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών μία και μόνο εκκλησία φέρει το όνομα της Υπαπαντής του Σωτήρος και είναι αυτό το Παρεκκλήσιο του Ιερού Ναού μας.

Σήμερα, συνέχισε ο π. Θεμιστοκλής, στον απόηχο της μεγάλης αυτής εορτής καλέσαμε τον σεβαστό μας Πανοσιολογιώτατο Αρχιμανδρίτη π. Μεθόδιο Κρητικό, Ηγούμενο της Ι. Μονής Αναστάντος Χριστού Πειραιώς. Ο Γέροντας Μεθόδιος πάντοτε με πολλή αγάπη έρχεται και συμμετέχει στις γιορτές μας, πράγμα για το οποίο χαιρόμαστε και σας ευχαριστούμε, π. Μεθόδιε, για την αποδοχή της προσκλήσεώς μας. Έχετε την εύχή και τις ευλογίες του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος, ο οποίος επιδαψιλεύει αυτές τις γιορτές και χαίρεται, όταν κα]οι ομιλητές ανταποκρίνονται και βοηθούν στο γεώργιον της Εκκλησίας μας.

Ο π. Μεθόδιος Κρητικός, γνωστός σε όλους μας από τις πολύ ωραίες ερμηνείες του σε διάφορα θέματα, και της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης, με λόγο δυνατό, στιβαρό, ερμηνευτικό και μας βοηθά πολύ μέσω του ραδιοφώνου της Πειραικής Εκκλησίας. Ο π. Μεθόδιος σήμερα θα μας αναπτύξη το θέμα «Σημείον αντιλεγόμενον», φράση που ειπώθηκε για τον Χριστό μας από τον πρεσβύτερ Συμεών, όταν πήρε στην αγκαλιά του το βρέφος Ιησού.

Ο π. Μεθόδιος ευχαρίστησε τον π. Θεμιστοκλή και όλους τους πατέρες του Ναού για την τιμή και την ευλογία που του δόθηκε να συμμετάσχει σ' αυτή την πνευματική πανδαισία. Ευχαρίστησε τον π. Θεμιστοκλή για το έργο που επιτελεί στην ενορία και στηρίζει πολλές ψυχές, όχι μόνο στα όρια της ενορίας αλλά και πολύ πέρα από αυτήν.

Ξεκίνησε την ομιλία του με τα ερωτήματα: πόσο γνωρίζουμε τον Χριστό, τι είναι εν τέλει για μας ο Χριστός και ποια θέση του δίνουμε στην ζωή μας. Η απάντηση αφήνει να φανή μέσα από την στάση μας απέναντι στον Χριστό επισημαίνοντας ότι: α) παρόλο που η ιστορία χωρίζεται σε προ Χριστού και μετά Χριστόν εποχή, ο ίδιος παραμένει άγνωστος η αδιαφορούν οι άνθρωποι να μάθουν για τον Χριστό είτε τον θεωρούν αρκετά γνωστό. β) Αλλά και οι ιεροκήρυκες στα κηρύγματά τους συχνά θεωρούν την πίστη ως κάτι δεδομένο, αυτονόητο και αναμφισβήτητο. γ) Επίσημα πρόσωπα, που εκπροσωπούν την Εκκλησία, εκφωνούν επίσημους λόγους σε επίσημα βήματα και κατά την διάρκεια της ομιλίας τους δεν ακούγεται ούτε μία φορά το όνομα του Χριστού, παρά μόνο αόριστες έννοιες, όπως πίστη, κοινωνία, ορθοδοξία κ.λ.π. δ) Λίγοι προβληματίζονται και ενδιαφέρονται για το πόσο και πόσοι στηρίζονται πραγματικά στον ακρογωνιαίο λίθο της πίστεως.

Κατόπιν αυτών των διαπιστώσεων, έθεσε το ερώτημα: ποια καλή ανησυχία ήθελε να σπείρη στην καρδιά μας ο Κύριος, όταν είπε: όταν έρθη ο Υιός του ανθρώπου πάλι θα βρη ανθρώπους με πίστη στην γη;

Στο ερώτημα έρχεται να ρίξει φως η σεβάσμια φωνή του Δικαίου Συμεών. Όταν πήρε στην αγκαλιά του το βρέφος, αφού αναγνώρισε στο βρέφος τον αναμενόμενο Μεσσία, απευθυνόμενος στην Παναγία Μητέρα είπε μεταξύ άλλων: αυτός είναι προωρισμένος να γίνη αιτία να καταστραφούν η να σωθούν πολλοί από τον λαό του Ισραήλ και θα είναι σημείο αντιλεγόμενο. Και την δική σου ψυχή θα την διαπεράση ρομφαία, για να φανερωθούν οι πραγματικές διαθέσεις πολλών.

Στην συνέχεια ο π. Μεθόδιος ανέλυσε την προφητική φράση «σημείον αντιλεγόμενον». Εισαγωγικά επισημαίνει ότι όλες οι προφητείες σχετικά με τον Χριστό ευρίσκουν την εκπλήρωσή τους και αυτό ακριβώς είναι το τεκμήριο που επιβεβαιώνει την αλήθεια της πίστεώς μας. Και η συγκεκριμένη προφητεία του Συμεών επαληθεύεται και εκπληρώνεται συνεχώς μέχρι συντελείας του αιώνας. Το πρόσωπο του Χριστού θα προκαλεί αντιθέσεις, αντιπαραθέσεις και αντιλογίες. Αυτό εννοούσε και ο ίδιος ο Κύριος, όταν έλεγε: δεν ήρθα να βάλω ειρήνη στην γη, αλλά μάχαιρα, να διχάσω τον άνθρωπο από τον πατέρα του, την θυγατέρα από την μητέρα της και την νύφη από την πεθερά της· και εχθροί του ανθρώπου θα γίνουν οι άνθρωποι του σπιτιού του.

Και εξηγεί ο π. Μεθόδιος τον λόγο αυτό του Κυρίου : η Καινή Διαθήκη λέει ότι ο Κύριος ήρθε, μεταξύ των άλλων, τα τέκνα του Θεού τα διασκορπισμένα «να συναγάγη εις εν». Ο λόγος ισχύει για τα τέκνα του Θεού, αυτούς οι οποίοι γίνονται τέκνα του Θεού με την δύναμη της δωρεάς του Θεού και της πίστεώς τους. Μια πίστη, που πρέπει να είναι σαφής και ξεκάθαρη. Διαφορετικά ο Κύριος κάνει διαχωρισμό μεταξύ εκείνων που έχουν τις προϋποθέσεις και εκείνων που δεν έχουν.

Στο σημείο αυτό αρχίζει την ερμηνεία των δύο λέξεων της προφητείας. Και πρώτα, γιατί ο Χριστός ονομάζεται «σημείον». Εν συντομία μεταφέρουμε τα εξής: η λέξη σημείο στην γλώσσα της Αγίας Γραφής σημαίνει τις θαυμαστές ενέργειες, με τις οποίες ο Θεός φανερώνει την Παντοδυναμία και την αγάπη Του στον άνθρωπο. Το μεγαλύτερο σημείο, η υπέρτατη απόδειξη της αγάπης του ουράνιου Πατέρα για τον κόσμο είναι ο ίδιος ο Κύριος Ιησούς Χριστός, τον οποίο απέστειλε ο Θεός Πατέρας στον κόσμο, ώστε καθένας που θα πιστέψει σ' Αυτόν, να ζήσει αιώνια. Είναι σημείο η Σάρκωσή Του, διότι ο Θεός έγινε άνθρωπος και η Παρθένος μητέρα. Επίσης σημείο είναι η ύψωσή Του στον Σταυρό, ο οποίος προκαλεί αντιθέσεις μέχρι σήμερα, αλλά και η δόξα της εκ νεκρών Αναστάσεώς Του.

Στην συνέχεια, γιατί είναι «αντιλεγόμενον» σημείο. Συνήθως, σημειώνει ο π. Μεθόδιος, τα θαύματα απομακρύνουν την αντιλογία. Αντίθετα, το σημείο της Σαρκώσεως του Θεού θα είναι πρόσκομμα αντιλογίας, παρ' ότι είναι προφανές σημείο, που στηρίζει την πίστη. Το ίδιο συμβαίνει και με το μυστήριο του Σταυρού. Και τα δύο είναι συγκλονιστικά, διότι αποτελούν το μυστήριο της ταπεινώσεως του Θεού χάριν των ανθρώπων.

Ως αιτία της αμφισβήτησης και της αντιλογίας των ανθρώπων αναφορικά με τον Χριστό, επισημαίνει την αδυναμία του ανθρώπου να παραδεχθή ότι πρέπει να υπερβή τον εγωισμό, την αυτονομία και τα πάθη του και να δεχθή τον Θεό στην ζωή του. Έτσι, θεωρεί τον εαυτό του κέντρο του κόσμου, αυτοδικαιώνεται και

επιζητεί να γίνη θεός χωρίς Θεό. Η αγωνία για αυτοδικαίωση προκαλεί στον άνθρωπο σύγχυση, εξ αιτίας της οποίας απωθεί τον Χριστό ως ανεπιθύμητο και επικίνδυνο. Στην ουσία απωθεί την μετάνοια, την απαλλαγή από τα πάθη, την αυταπάρνηση και την υπακοή, που συνεπάγεται η αποδοχή του Κυρίου. Γι' αυτό απωθεί την θεότητα και τον Σταυρό του Κυρίου.

Ο Χριστός αμφισβητείται, διότι είναι Θεάνθρωπος, πράγμα που αποτελεί θαύμα. Κι επειδή είναι κάτι το υπερφυσικό, αντιλέγουν σ' αυτό εκείνοι που εξετάζουν τα πάντα μόνο με φυσικά κριτήρια και δεν μπορούν να κατανοήσουν το υπερφυσικό. Και παραθέτει εν συνεχεία τις περιπτώσεις αντιλογίας που σημειώνονται ευθύς αμέσως από την Γέννησή του και τις οποίες αναφέρουμε συνοπτικά.

α) Κατά την Γέννησή Του ταπεινοί βοσκοί σπεύδουν να Τον προσκυνήσουν, ενώ οι βολεμένοι κάτοικοι της Βηθλεέμ δεν παίρνουν είδηση.

β) Οι Μάγοι από την Ανατολή έρχονται ταπεινά συναισθανόμενοι την ανάγκη βοήθειας και σωτηρίας. Ακολουθώντας τον αστέρα έρχονται να Τον προσκυνήσουν με πίστη και ελπίδα ενώ ο Ηρώδης τaráσσεται και θέλει να Τον σκοτώση.

γ) Στην δημόσια δράση Του απλοικοί και άδολοι μαθητές Τον ακολουθούν. Ο απλός λαός βλέποντας τα θαύματά Του και ακούοντας την διδασκαλία Του τον παρακολουθεί άλλοτε ενθουσιασμένος κι άλλοτε γογγύζοντας η και αποδοκιμάζοντάς τον. Συχνά διχάζονται μη μπορώντας να εννοήσουν το μυστήριο του προσώπου Του η την έννοια των λόγων Του.

δ) Ενώ ο λαός θαύμαζε, ακολουθούσε αλλά και αμφέβαλλε, εκείνοι που σταθερά αντιστέκονταν στο έργο του Κυρίου, ήταν εκείνοι που θα έπρεπε να τον αναγνωρίσουν ως γνώστες του νόμου, οι Γραμματείς και οι Φαρισαίοι.

ε) Κατά τις ώρες του Πάθους Του οι άρχοντες αγωνίζονται λυσσαλέα να αποδείξουν ότι είναι ένοχος, ενώ ο Πόντιος Πιλάτος διακηρύσσει κατ' επανάληψιν την αθωότητά Του.

στ) Στον Γολγοθά πάνω στον Σταυρό ο εκ δεξιών βλασφημεί και τον ειρωνεύεται. Ο άλλος τον ομολογεί βασιλέα και του ζητά να τον θυμηθή, όταν θα είναι στον παράδεισο.

ζ) Μετά την Ανάσταση και την Πεντηκοστή, όταν οι Απόστολοι ξεκίνησαν να κηρύττουν το ευαγγέλιο, συνάντησαν την αντιλογία. Οι Εβραίοι, όταν έβλεπαν το πλήθος να ακολουθή τους Αποστόλους, αντελεγαν και μάχονταν τους Αποστόλους.

η) Η ραγδαία εξάπλωση της νέας πίστης ανησύχησε το ρωμαϊκό κράτος και

θεωρήθηκε αμφισβήτηση της ρωμαϊκής κοσμοκρατορίας. Έτσι, ξέσπασαν οι διωγμοί επί τρεις ολόκληρους αιώνες.

θ) Όταν η Εκκλησία θα βγη από τις κατακόμβες και το ευαγγέλιο θα αναγνωρισθώ ως υπέρτατος νόμος της κοινωνίας, νέες αντιλογίες ξεσπούν μέσα από την Εκκλησία, οι γνωστές αιρέσεις.

Η Εκκλησία τις αντιμετώπισε με το θάρρος και τον φωτισμό των Αγίων Πατέρων διά των Οικουμενικών Συνόδων. Ωστόσο η αντιμαχία μεταξύ όσων δέχθηκαν τον Χριστό όπως αποκαλύφθηκε μ' εκείνους που πολέμησαν την πίστη στον Χριστό, συνεχίζεται 2000 χρόνια τώρα.

Από τον 17ο αι. και εξής διαμορφώνεται ένα μέτωπο αμφισβήτησης εκτός Εκκλησίας που φθάνει να αμφισβητή την ιστορικότητα της Αγίας Γραφής αλλά και του ίδιου του Χριστού. Η επιστημονική έρευνα όμως αξιοποιώντας τις ιστορικές μαρτυρίες έδωσε τέλος σ' αυτή την αμφισβήτηση. Εκείνο που καταπολεμήθηκε δριμύτατα μέσα από όλες αυτές τις αμφισβητήσεις είναι η πίστη και η ιδιαίτερη σχέση του ανθρώπου Ιησού με τον Θεό, η πίστη δηλαδή στον Χριστό ως Υιό του Θεού και Θεό και ως αναμενόμενο Μεσσία και Σωτήρα του κόσμου.

Από τα μέσα του 20ου αι. παρατηρείται μια κλιμάκωση της πολεμικής κατά του Χριστού, κυρίως σ' όλο τον δυτικό, τον κάποτε λεγόμενο χριστιανικό κόσμο. Οι προσπάθειες μιάς εντυπωσιακά συντονισμένης αποχριστιανοποίησης της κοινωνίας προωθούνται με την χρησιμοποίηση των τεχνολογικών μέσων μαζικής επικοινωνίας, τα οποία ασκούν πρωτοφανή επιρροή στην σκέψη και την ζωή των ανθρώπων.

Εν τω μεταξύ καλλιεργείται συνεχώς η άποψη ότι ο Χριστός δεν είναι απαραίτητος, δεν υπάρχει ενδιαφέρον να ασχοληθούμε μαζί του. Συνεχίζεται η πλάνη του 18ου και 19ου αι., όταν οι άνθρωποι αισθάνθηκαν παντοδύναμοι και δεν είχαν ανάγκη τον Θεό. Αποτέλεσμα, ο 20ος αι. που χαρακτηρίστηκε ο πλέον απάνθρωπος από όλους τους αιώνες της ιστορίας, με δύο τρομακτικούς παγκοσμίους πολέμους, εκατομμύρια θύματα και απάνθρωπα καθεστώτα, που καταπίεσαν και σφαγίασαν αθώους ανθρώπους.

Οι σύγχρονες αντιλήψεις που προωθούνται καλλιεργούν τον εγωισμό και την φιλαυτία. Αντικειμενική αλήθεια δεν υπάρχει. Ο καθένας μπορεί να έχει την δική του αλήθεια για την ζωή και το νόημά της, τους κανόνες της ηθικής, ακόμη και γι' αυτή την ίδια την φυσική πραγματικότητα. Αυτή την αλήθεια του καθενός οι άλλοι οφείλουν να την σέβονται και η συντεταγμένη κοινωνία να την προστατεύει. Η κοινωνία μεταβάλλεται σταδιακά σε ζούγκλα, όπου επικρατεί το δίκιο του

ισχυροτέρου και του θρασύτερου. Η προβολή της φιληδονίας και της απόλαυσης, της σαρκικότητας και του πανσεξουαλισμού, του δικαιωματισμού και του ναρκισσισμού οικοδομούν ένα νέο είδος ειδωλολατρίας, αυτό του εγωισμού και της υποδουλώσεως στα πάθη, όπου ξηραίνεται η ψυχή, ψυχραίνεται η αγάπη και αποξενώνονται οι άνθρωποι. Αντίθετες δυνάμεις προσπαθούν να βάλουν τον Χριστό στο περιθώριο με αποτέλεσμα την άμβλυνση των ήθών, ένας αντιχριστιανικός τρόπος ζωής που προβάλλεται ως απελευθέρωση του ατόμου.

Αποτελέσματα: διάλυση οικογενειών για ασήμαντες αιτίες, η συζυγική πίστη θεωρείται ξεπερασμένη, μητέρες σκοτώνουν τα έμβρυά τους ισχυριζόμενες ότι είναι ατομικό τους δικαίωμα, τα παιδικά παιχνίδια προβάλλουν σατανόμορφες φιγούρες, μάγους και μάγισσες, για να εξοικειώσουν και να εθίσουν τα παιδιά μας στον αποκρυφισμό και την σατανολατρία. Η παιδεία αποπροσανατολισμένη συνεχώς υποβαθμίζεται και το μάθημα των Θρησκευτικών μεταλλάσσεται σε θρησκευολογία και άθεη ηθική. Μέσα στην επικρατούσα σύγχυση διεισδύουν διάφορες περίεργες αιρέσεις από ύποπτα κέντρα και επηρεάζουν πολλούς. Η παγκοσμιοποίηση προωθεί την επικράτηση της πανθησκείας και την αναβίωση της αρχαιοελληνικής θρησκείας. Υπαρκτός και ο κίνδυνος εκμουςουλμανισμού της χώρας με την εισδοχή ανθρώπων από Ασία και Αφρική. Στο όνομα της Τέχνης προσβάλλονται και υβρίζονται ιερώτατα πρόσωπα και σύμβολα της πίστεώς μας. Ακόμα και οι Ολυμπιακοί αγώνες χρησιμοποιήθηκαν για την απομείωση του Χριστού ως Σωτήρος του κόσμου και την προβολή της περίφημης συμπεριληπτικότητας.

Όλα αυτά δεν έκαναν τους ανθρώπους ευτυχισμένους. Ταραχή, άγχος και οργή κατακλύζει τις ανθρώπινες σχέσεις. Κι όλα αυτά μαρτυρούν την κρίση που περνά η κοινωνία μας, που είχε προαναγγελθεί από τον Κύριό μας: «αύτη εστίν η κρίσις, ότι το φως ελήλυθεν εις τον κόσμον και ηγάπησαν μάλλον οι άνθρωποι το σκότος η το φως». Πίσω από την πολεμική αυτή βρίσκεται ο διάβολος, διότι η ενανθρώπιση του Χριστού έφερε την πανωλεθρία του. Ο Χριστός με την πνευματική του εξουσία καταλύει την εξουσία του διαβόλου, γι' αυτό και μισείται.

Όλα αυτά πρέπει να μας κάνουν να αντιληφθούμε καλύτερα την πραγματικότητα, στην οποία ζούμε ως χριστιανοί και να αναλάβουμε τον αγώνα μας. Ζούμε σίγουρα σε περιβάλλον αντιχριστιανικό, αλλά ας μην ξεχνούμε ότι σε παρόμοιες συνθήκες γεννήθηκε και αναπτύχθηκε η χριστιανική μας πίστη και η Εκκλησία του Χριστού. Παρόλη την πολεμική των αντιλεγόντων ο Χριστός παραμένει ο μοναδικός, τον οποίο αναγνωρίζουν ακόμα και οι αρνητές του. Όπως φαίνεται, ο Ιησούς θα παραμένει σημείο αντιλεγόμενο. Άλλοι θα τον αγαπούν μέχρι θυσίας κι άλλοι θα τον μισούν και θα τον πολεμούν παράφορα.

Ο Χριστός δεν είναι το κέντρο της αμφισβήτησης. Είναι το κέντρο της πίστεως, της ελπίδας των ανθρώπων, το κέντρο της αληθινής ζωής, ο εκ του ουρανού καταβάς. Ο σταυρωθείς και αναστάς, ο μόνος που νίκησε τον θάνατο. Όσοι τον δέχθηκαν, τους έδωσε το δικαίωμα να γίνουν παιδιά του Θεού. Ο Χριστός μέσα στην Εκκλησία συνεχίζει ολοζώντανος το κοσμοσωτήριο έργο του. Αυτός ο Χριστός ζων και ενεργών καλεί κι εμάς να τον γνωρίσουμε και να τον ακολουθήσουμε. Να τον εμπιστευθούμε ως Θεό και Σωτήρα, ως ρυθμιστή της ζωής μας. Χρειάζεται όμως προσοχή, διότι πολλές φορές πεδίο αμφισβήτησης είναι η ίδια η καρδιά μας, όταν στασιάζουμε εναντίον της αλήθειας. Κι αυτό συμβαίνει όταν βάζουμε σκοπούς μακριά από την αγιότητα και την δικαιοσύνη. Όταν στην ψυχή φυσούν ψυχροί άνεμοι, τότε αισθανόμαστε την ένταση της αντιλογίας: ολιγοπιστία, φιλαυτία, αποφυγή του σταυρού, παραίτηση αλλά και αμέλεια, γιατί πρέπει να φροντίζουμε να κρατάμε θερμή την πίστη και την ομολογία. Ζωή χωρίς Χριστό δεν είναι ζωή. Να τον μελετούμε στο ευαγγέλιό του και σε όλη την Αγία Γραφή. Να τον αγαπούμε με όλη μας την καρδιά, να γνωρίζουμε και να τηρούμε τις εντολές του, γιατί αυτή είναι η έκφραση της αγάπης μας προς Εκείνον. Όποιος τον αγαπά, επιθυμεί πάντοτε να είναι μαζί του, ακολουθώντας τον και σηκώνοντας καθημερινά τον σταυρό του.

Κλείνοντας προέτρεψε να αγωνιστούμε να κρατήσουμε την πίστη μακριά από τις επιρροές του χωρίς Χριστό κόσμου και να δίνουμε την καλή μαρτυρία της αλήθειας και της αγάπης του Χριστού. Και για την δική μας σωτηρία και για την ελπίδα του κόσμου, ο οποίος απογοητευμένος η θα αναγνωρίσει τον Χριστό η θα καταστραφή.

Οι λατρευτικές εκδηλώσεις της ημέρας έληξαν με το Μικρό Απόδειπνο μετά Χαιρετισμών στην Υπεραγία Θεοτόκο και την μονολόγιστη ευχή.